

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייסדות כ"ק מרן רבינו הקוה"ט זיעענדי"א - בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
קרית יואל - בני ברק

הבית החדש

פרשת דברים

בית ח' (א-ב)

הר"ד יואל גרינוואלד הי"ו
הר"ד שאול יחזקאל שווארץ הי"ו

חידו"ת לפרשת דברים

אלה הדברים אשר דיבר משה וגו' במדבר בערבה וגו', פרשיז"ל שלכך סתם הדברים והזכיר את עוונות בני ישראל ברמז מפני כבודם של ישראל, וקשה דתיכף אח"כ בכל הסדר הוא מחשב את כל החטאים בפרטויות ובפירוש ולמה לא חשש אז לכבודם של ישראל. וי"ל עה"פ הנ"ל שמשה רבינו רצה לזכותם שישבו תשובה מאהבה, והנה בקדושת לוי פי' מה שאמרו חז"ל עה"פ ולקחתם לכם ביום הראשון וכו' וכי ראשון הוא והלא ט"ו הוא, אלא ראשון לחשבון עוונות, דהנה בראש השנה ויוהכ"פ עושים תשובה מיראה ואז הזדונות נעשים כשגגות, א"כ למה לעשות חשבון מוטב שלא יזכר ולא יפקד, אבל בסוכות עושים תשובה מאהבה והזדונות נעשים זכיות, ואז כדאי לעשות חשבון מהעוונות כי הם יתהפכו לזכיות, ע"כ אמרו ראשון לחשבון עוונות, עכד"ק. ובזה א"ש דבתחילה לפני שעשו ישראל תשובה הזכיר את החטאים רק ברמז מפני כבודם של ישראל, אבל בויהי בארבעים שנה שהיתה לפני מיטתו ואז עשו כבר ישראל תשובה מיראה רק רצה לזכותם שיעשו תשובה מאהבה ע"כ פרט ופירש את כל החטאים כי הם יתהפכו לזכיות וזהו כבודם של ישראל שיהיה להם הרבה זכיות.

(דברי יואל)

אלה הדברים אשר דיבר משה וכו' במדבר בערבה וגו' הואיל משה באר את התורה. וראוי להבין הלא בכל הסדר לא ביאור את התורה כלל רק היא כולה תוכחת מוסר, ומן הראוי שיכתוב מקרא זה [הואיל משה] בפרשת ואתחנן קודם עשרת הדברות, והנראה לי כי הנה מצאנו בספרי קודש וכן שמעתי מהאדמו"ר הרב בוצינא קדישא רשכבה"ג מוה' יעקב יצחק מק"ק לובלין צוק"ל אמר שאם האדם אינו עושה תשובה קודם לימוד התורה עליו נאמר ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי וגו' משא"כ אם מהרהר בתשובה קודם הלימוד אזי נקרא צדיק כמו שאחז"ל המקדש את האשה על מנת שאני צדיק מקודשת וזהו ביאור הכתובים אלה הדברים וגו' בעבר הירדן וגו' שכל זה הוכיחם, וכ"כ למה מפני שהואיל משה באר התורה הזאת ע"כ הוכיחם תחלה כדי שיעשו תשובה על כל עוונותיהם קודם שילמדו ממנו ביאור התורה.

(מאור ושמע)

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייחסות ב"ס מרן רבינו הקדוש זיעוועב"א - בנשיאות ב"ס מרן רבינו הגה"ס שליט"א

קרית יואל - בני ברק

בס"ד

וחצירות ודי זהב. ופרש"י וחצירות במחלקותו של קרח ודי זהב הוכיחן על העגל שעשו בשביל רוב זהב, והקשו המפרשים אמאי הקדים המאוחר ואיחר המקודם שהרי מעשה העגל היה קודם מחלוקתו של קורח. אמנם י"ל דאיתא במדרש (פרשת כי תשא) עה"פ אנכי ה' אלוֹקִיךָ וז"ל: ולמה אמר לשון יחיד כדי ליתן פתחון פה למשה ללמד סניגוריה במעשה העגל וזהו למה ה' יחרה אפך בעמך לי ציוית ולא להם שלא אמרת לא יהיה לכם אלהים אחרים אלא לי לבד עכ"ל המדרש, והנה במחלוקתו של קורח אמרו כי כל העדה כולם קדושים ומדוע תתנשאו ורש"י הביא שם דברי המדרש שאמרו לא אתם לבדכם שמעתם אנוכי ולא יהיה לך מפי הגבורה רק כולם שמעו ומדוע תתנשאו על קהל ה' ונמצא לפי"ז יובן היטב כי כל זמן שלא הי' מחלוקתו של קורח היה למשה תירוץ אשר הכניס הקב"ה לתוך פיו ללמד סניגוריא עליהם לומר לי ציוית ולא להם אלא במחלוקתו של קורח הרי טענו שכל העדה שמעו אנוכי ולא יהיה לך א"כ שוב ליכא למימר לי ציוית ולכן על ידי מחלוקת קורח ועדתו נתעורר שוב החטא העגל והבן.

(חנכת התורה)

רב לכם טוב את ההר הזה. ויש לרמוז על דרך צחות ששמעתי מי שהיה שש ושמה בשמחת תורה וסבב והקיף את התיבה כנהוג, וראה כי גם יצר הרע הולך וסובב אתו, א"ל ליצר הרע לשמחה זו מה אתה עושה, השיב לו יצר הרע הכי למדת דבר מבלעדי, הלא כל אשר אתה רואה בידך לי הוא, והכל היה מצדי מלא פניות וכדומה, על כן אני סובב כמוך. וז"ש רב לכם טוב [התיבה] את ההר הזה עם יצר הרע הנקרא הר, על שם שנדמה לצדיקים כהר כדאיתא בגמרא (סוכה נ"ב.), פנו לכם צפונה, ר"ל שתפנו מלבכם את יצר הרע הצפון בקרבכם, כדכתיב (יואל ב כ) ואת הצפוני ארחוק וגו'. או יאמר פנו לכם צפונה להצפין עצמו ולהתבודד, כדכתיב (מיכה ו ח) הצנע לכת עם י' אלקיך, למען תהיה העבודה זכה ונקיה בלתי לה' לאשר עין לא ראהו, והבן.

(רב טוב)

הגה"ק בעל ישמח משה זי"ע

יומא דהילולא כ"ח תמוז

דער ישמח משה האט אמאל ביי די הקפות, ביי די פערטע הקפה, געזאגט "ברוך הבא משה רבינו" ... און ער האט זיך גענומען איינ'טענה'ען מיט משה רבינו. דער ישמח משה האט דעמאלטס געזאגט "דו קענסט אויף מיר מעיד זיין אז איך האב נישט עובר געווען אויף דיין תורה כקוצו של יו"ד.

דער ישמח משה האט כסדר מתפלל געווען אויף די גאולה שלימה, האט ער געזאגט 'אויב מיינסטו רבש"ע אז פאר דעם בין איך אזוי מתפלל פאר די גאולה ווייל איך וויל זוכה זיין צו זעהן די גאולה, ער וויל זעהן מיט די אייגענע אויגן גאולתן של ישראל, איז דאס דאך א נגיעה עצמית, האט ער געזאגט אז ער איז מסכים אז מ'זאל איהם פארווארפן אונטער די הרי חושך ער זאל קיינמאל מער נישט זעהן די לעכטיגע זון, דער עיקר אז עס זאל זיין 'יתגדל ויתקדש שמי' רבה', דאס האט ער נאכגעזאגט וואס ער האט געהערט מזקן אחד.

מ'דערציילט אויפן ישמח משה אז איינמאל יום הקדוש ביינאכט ווען ער איז געקומען אין בית המדרש צו כל נדרי, איז דארט געווען א איד וואס האט זייער שטארק געוויינט, האט איהם דער ישמח משה געפרעגט וואס וויינט איר אזוי? האט ער געזאגט מיט א געוויינן אז ער האט נישט זיינע אויגן גלעזער און אן דעם זעהט ער נישט, און אזוי וועט ער נישט קענען דאווענען גארנישט אין יום הקדוש, זאגט איהם דער ישמח משה "אויב אזוי וועט איהר זען אן אויגן גלעזער", און פון דעמאלטס אן האט ער אנגעהויבן צו זעהן אן קיין אויגן גלעזער.

דער ראזוואדאווער רב (שהיה חתן מרן הגה"ק הייטב לב ז"ל) האט זיך אמאל אריינגעכאפט ביים ישמח משה אין צימער און ער האט געעפנט דעם ישמח משה'ס לעדל פון די קמיעות, אזוי ווי ער האט דאס געעפנט, האט דער ישמח משה מרגיש געווען, און איז געקומען צו גיין, און האט איהם געזאגט "לאז אפ", האט דער ראזוואדאווער רב געזאגט אז ער האט געזעהן א אפגעשריבענע קמיע, און די אותיות האבן געלעבט, ס'האט ממש געהאט א חיות.

דער ישמח משה איז געווען אמאל אונטערוועגנס, און האט געוואלט אהיים פארן, זענען געגאנגען בעלי בתים פון מונקאטש וואס האבן געוואלט אז ער זאל זיין שבת אין מונקאטש, און האבן אונטערגעשמירט דעם בעל עגלה ער זאל פירן דעם וואגן אז ס'זאל אנקומען קיין מונקאטש - דער ישמח משה האט געפרעגט דעם בעל עגלה וואו פארסטו?! האט ער געמוזט מודה זיין אז ער האט געוואלט פארן א אנדערן וועג, האט ער געפרעגט ווי אזוי האט דער רבי געוואוסט? האט ער געזאגט אז דער רבי פון לובלין איז אמאל געפארן און מ'האט אויך אזוי אונטער געשטעלט ער זאל ערגעץ פארן, ווען ער האט באמערקט האט ער געזאגט אז ווען ער פארט זעהט ער דעם שם הוי"ה וואו צו פארן.